

Proaktivna međugeneracijska suradnja u Karlovcu

Obrazovanje medicinskih sestara i tehničara u Karlovcu postoji od 1960. godine. Modeli obrazovnog procesa kontinuirano su se mijenjali i prilagođavali potrebama zdravstvenog sustava i korisnika zdravstvenih usluga. Poticanjem inovativnih načina učenja, izvan zidova školske zgrade, učenike se usmjeravalo na djelovanje u zajednici, umrežavanje i stvaranje partnerstva za zdravlje u vlastitom okruženju. Pandemijski uvjeti znatno su otežali stjecanje vještina i znanja svim strukama, naročito onima čiji se rad temelji na neposrednom kontaktu s ljudima. Većina vježbaonica učenicima je postala nedostupna, a *online* nastava nedovoljna za stjecanja potrebnih kompetencija, što jasno opisuje teoretičarka Virginia Henderson definicijom uloge medicinske sestre kao „pomoći pojedincu, bolesnom ili zdravom, u obavljanju aktivnosti koje doprinose zdravlju ili oporavku (ili mirnoj smrti), a koje bi obavljao samostalno kada bi imao potrebnu snagu, volju ili znanje“.

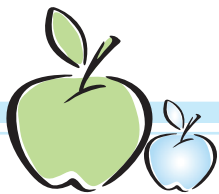
S popuštanjem mjera nastojali smo nadoknaditi propušteno vrijeme te je, na

inicijativu školske pedagoginje Lade Purgar i vodstva Kluba umirovljenika Karlovac, ostvaren dogovor o međusobnoj suradnji. Početne su aktivnosti obuhvaćale izvođenje vježbi za buduće fizioterapeutske tehničare, što su umirovljenici s oduševljenjem prihvatili, a buduće su medicinske sestre i tehničari ponudili predavanja i radionice na zdravstvene teme prema iskazanom interesu. Svaki početak je težak te su se i ovdje pojavili izazovi usklađivanja školskog kurikula, vremenskog rasporeda vježbi, izrade plana i programa, uključivanja mentora, osiguravanja opreme, prostora, tehničke podrške. Voljom i zalaganjem svih uključenih, suradnja je započela 2021. godine i već nakon nekoliko mjeseci postalo je jasno da u ovoj međugeneracijskoj povezanosti postoji ogroman potencijal za razvijanje pravog, prepoznatljivog i korisnog projekta za sve sudionike i lokalnu zajednicu. Organiziran je prvi sastanak za predstavnike škole, kluba i predstavnike lokalne samouprave na kojem je predstavljen plan za proširenje suradnje. Naime, Grad Karlovac je osnivač i vlasnik Hostela Karlovac u Sel-

cu, objekta vrlo dobro poznatog Karlovčanima svih uzrasta. U Hostel Karlovac na ljetovanja i vikende organizirano odlaze učenici osnovnih škola, mladi sportaši, izviđači i umirovljenici, a naša se ideja temeljila na zajedničkim vikendima skupine učenika završnih razreda Medicinske škole Karlovac i članova Kluba umirovljenika Karlovac. U svakom odlasku planirana je skupina od 8 do 10 učenika uz pratnju mentora i 40 do 50 umirovljenika. Grad Karlovac ideju je podržao i osigurao prijevoz, smještaj i hranu te su učenici dobili priliku predstaviti sebe, svoju školu i obrazovni smjer, unaprijediti komunikacijske i socijalne vještine, razviti razumijevanje potreba starijih osoba i ojačati svoje samopouzdanje. Škola kao obrazovna ustanova trebala je ispuniti zakonske obveze u smislu dobivanja suglasnosti roditelja i informativnih sastanaka mentora i roditelja. Aktivnim sudjelovanjem u razvijanju čitave ideje, učenici su naučili što znači osmisliti i realizirati projekt, koji su njihovi zadatci i odgovornost za provedbu.

Tako je nastao održivi projekt pod nazivom „More zdravlja“, više puta predstavljan na zdravstvenim i obrazovnim skupovima, koji je poslužio kao model dobre prakse i ideja za suradnju u drugim sredinama. Uz Klub umirovljenika Karlovac u projekt su se uključili i članovi Matice umirovljenika Karlovac. Karlovački su umirovljenici obogatili program vikenda u Selcu edukacijom, preventivnim akcijama i mladenačkom energijom koja je došla do izražaja u trenucima kad je trebala fizička pomoć, druženje u slobodno vrijeme ili rekreacija. Teme predavanja i radionica formirale su se prema interesima ili aktualnostima, npr. Zaštita od sunca, Stop Ageism, Osnovno održavanje života, Nasilje nad ženama, Prevencija pada, Zdravstvena njega u kući, Mentalno zdravlje starijih osoba i drugo. U

neformalnom dijelu druženja igrao se šah, društvene igre, stolni tenis, pjevalo se i plesalo. Svakog su se dana održavale zajedničke jutarnje vježbe koje su vodili učenici i umirovljenici, a često su umirovljeničke vježbe bile teže i napornije od učeničkih. Organizirane su zajedničke šetnje i izleti brodom. Umirovljeni zdravstveni djelatnici rado su učenicima prenosili svoja radna iskustva i opisivali primjere iz prakse, uspoređivali zdravstvenu skrb nekad i danas, što je učenicima bilo posebno zanimljivo.

Jedan od bitnih faktora ugrožavanja mentalnog zdravlja starijih jest društvena izoliranost, a s današnjim načinom života taj problem pogađa i mlade ljude. Ovom međugeneracijskom suradnjom na dobitku su obje skupine. Nitko se ne izolira, ne ostaje u sobi ili na mobitelu, dok se drugi smiju i zabavljaju. Za predavanja i radionice trebalo se pripre-

miti i prikazati u najboljem svjetlu te su se čitavo vrijeme dograđivale ideje, smišljali igrokazi i kvizovi. Trebalo je pripremiti prostor, pribor, isprobati tehnologiju i pripremiti se na moguće prepreke ili zakazivanje tehnologije. Učenici su jedan drugome najbolji kritičari, a najbolje se uči na praktičnim primjerima. Nakon dobro obavljenog zadatka i pozitivne evaluacije sudionika, dolazi opuštanje i zadovoljstvo učinjenim. Pohvale nikad nisu izostale, stariji su mudri i znaju kako motivirati mlade.

Završetkom školovanja dobrobiti ovakvih druženja postaju još veće jer dolaskom u zdravstvene ustanove umirovljenici prepoznaju bivše učenike, sada zdravstvene djelatnike, obraćaju im se s povjerenjem i osjećajem povezanosti iz zajedničkih druženja ili pobjedničke partije šaha. Komunikacija je ležernija i otvorenija, pristup olakšan s obiju strana, što je bitno u procesu liječenja.

Učenici pamte ovaj terenski oblik nastave kao što pamte izlete i maturance, ostaje im u sjećanju kao jedan od najljepših dijelova školovanja. Stoga, ovaj projekt ide dalje i uvršten je u kurikulum Medicinske škole Karlovac. Sada su već jasno definirane uloge i zadatci, a učenici nestrpljivo očekuju polaske koji su planirani svake godine u četiri termina, dva u proljeće i dva u jesen.

Projekt „More zdravlja“ prepoznat je kao pozitivan primjer nastojanja dviju generacija da svojim djelovanjem i primjerom unaprijede i očuvaju fizičko i mentalno zdravlje u zajednici te je kao model dobre prakse grada domaćina prikazan na poslovnom sastanku Hrvatske mreže zdravih gradova u Karlovcu u listopadu 2023. godine. Socijalna isključenost, nesnalaženje i nedovoljna informiranost starijih, odvajanje i polarizacija onih kojima se život svodi na tehnologiju i onih kojima nedostaje prava komunikacija i podrška, ovakvim se pristupom spontano brišu. Vrijednost projekta neupitna je, podrška lokalne zajednice postoji i stoga imamo vjetar u leđa za kontinuiranu provedbu i razvoj sadržaja.

**Valerija Žapčić, mag.med.techn.,
nastavnik mentor, Medicinska
škola Karlovac**
v.zapcic@gmail.com